

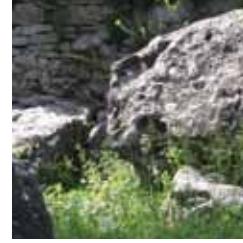
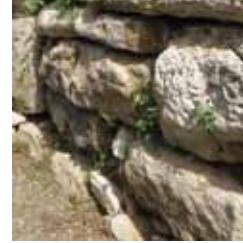
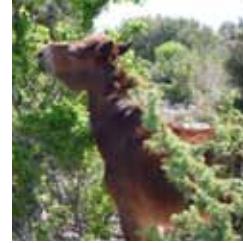
SVAKODNEVNI ŽIVOT I NASTAMBE STARIH ILIRA

Iliri su se bavili poljodjelstvo i stočarstvom. Na bračkim su pašnjacima uzgajali pretežito ovce i koze, ponegdje svinje i goveda. Ipak, ovčarstvo je bilo najbolje razvijeno. Ovce su priskrbljivale mlijeko, od kojega su Iliri znali napraviti sir, zatim meso i vunu.

Što se poljodjelstva tiče, Iliri uzgajali su pšenicu, ječam, proso i neke mahunarke: grašak, leću i bob, te masline i vinovu lozu koje su najvjerojatnije Grci donijeli na otok.

Na temelju etnografskoga materijala pronađenoga na otoku, arheolozi zaključuju da su Iliri živjeli u malim kamenim kućicama kružne ili kvadratične osnove. Kuće gotovo da i nisu imale prozora, tek mala vrata, zbog čuvanja topline u zimskim danima.

Kućice slična oblika i načina gradnje još se mogu vidjeti u bračkom krajoliku. Iako ne predstavljaju materialno naslijeđe iz ilirskog razdoblja, njihova arhitektura i smještaj na bračkim prisojima prestavlju duhovno naslijeđe (od predaka naslijeđena kultura življenja i umijeće građenja koji su se održali vjekovima)

ILIRI NA OTOKU BRAČU

Fotomonografija liri na otoku Braču je, iskrenom dječjom fotografijom ilustrirano, svjedočanstvo o tragovima tisućljetnoga života na Braču. Prapovijest otoka ispisana je kamenim gomilama koje su se našle pred fotografskim objektivima učenika OŠ Pučišća, a koje znanstvenici povezuju s bračkim ilirskim predcima. Najviše tragova o Ilirima može se pronaći u unutrašnjosti otoka. To su ponajprije hrpe nabacana kamenja ispod kojih su Iliri pokapali svoje mrtve (grobne gomile), a zatim na ostatci obrambenih zidina koje su prstanovnicima Brača pružale utočišta od neprijateljskih napada.

Na Braču, otoku kama, svaki kamen u krajoliku ima svoju svrhu i svoju priču. Zato treba pomjivo promatrati, zamišljati i usvajati "kamene priče".

Iz tih priča može se očitati da je život u unutrašnjosti otoka, gotovo ne mijenjajući se, traje do naših dana. Mijene su ubrzano započele prije pedesetak godina i značajno izmijenile krajolik Brača i bračke unutrašnjosti.

U želji da sve ne padne u potpuni mrak zaborava, nastala je ova knjiga.

ILIRSKE GRADINE

Brački su iliri (pleme Delmati) živjeli u utvrđenim naseljima na brdima i brežuljcima, izgrađenim u blizini trgovačkih putova. Naselja su osnivali uz izvore vode i uz rubove otočkih dolaca.

Izgrađivali su ih tehnikom suhozida, a pod grčkim utjecajem oko njih su gradili zidine od velikih kamenih blokova. Položaj većine gradina na otoku je sličan. Smještene su na srednje visokim i lako branjivim uzvisinama. Iliri su živjeli u većim ili manjim plemenskim skupinama koje su međusobno često ratovale. Gradine su stoga služile i kao granica između posjeda pojedinih plemena.

ILIRSKE GROBNE GOMILE

Ilirski su grobovi prekriveni velikim kamenim gomilama. U velikim je gomilama obično i više grobova, jedan središnji i ostali kružno raspoređeni po rubu gomile. Pokojnik je u grob bio smješten u zgrčenom položaju, kao fetus u majčinoj utrobi. Prema nekim izvorima, veličina gomile svjedoči o ugledu pokojnika i o brojnosti roda ili plemena. Običaj je bio da uz grob pokojnika svaki član zajednice koji dođe na pogreb ostavi po jedan kamen, stoga neke gomile u promjeru imaju i više od 40 metara. Po ilirskom običaju žene su se pokapale s nakitom, a muškarci s oružjem. Gomile su postavljane na otvorenim predjelima, okrenute prema suncu. To su za Ilire bila pobožna mjesta na kojima su prinosili žrtve, održavali plemenske zborove, suđenja ili vračanja.

